

Dosarul nr. 2ra-2063/19

Instanța de fond: Judecătoria Comrat, sediul Central – V. Hudoba

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul – R. Petrov, S. Pilipenco, N. Bondarenco

## DECIZIE

27 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ  
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul  
Judecători

Dumitru Mardari  
Iurie Bejenaru  
Nina Vascan  
Victor Burduh  
Maria Ghervas

judecând recursul declarat de către YYYYYY și XXXXX,  
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către YYYYYY și  
XXXXX împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Institutul Oncologic”,  
Dăscăliuc Ion și Bîrlădeanu Laurențiu, intervenient accesoriu Compania Națională de  
Asigurări în Medicină, cu privire la repararea prejudiciului material și moral,  
împotriva deciziei din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul, prin care s-au respins  
apelurile formulate de către YYYYYY, XXXXX și de către Instituția Medico-Sanitară  
Publică „Institutul Oncologic” și s-a menținut hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei  
Comrat, sediul Central,

### c o n s t a ț ă :

La 19 aprilie 2012, YYYYYY, în interesele copilului minor XXXXX, au depus  
cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, împotriva Instituției Medico-  
Sanitare Publice „Institutul Oncologic” (în continuare Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”),  
lui Dăscăliuc Ion și lui Bîrlădeanu Laurențiu, intervenient accesoriu Compania  
Națională de Asigurări în Medicină, cu privire la repararea prejudiciului material și  
moral.

Circumstanțele de fapt, prezentate de reclamante, pot fi rezumate după cum  
urmează.

La 20 decembrie 2010, minora XXXXX, născută la 21 martie 1996, fiind în  
vârstă de 14 ani, a fost internată și investigată clinic în cadrul Î.M.S.P. „Institutul  
Oncologic”. Astfel, la 27 decembrie 2010, XXXXX a suferit o intervenție chirurgicală,  
și anume, rezecție marginală în regiunea 1/3 a osului femural drept cu înlăturarea  
tumorii osoase.

Reclamantele au învederat că, după această operație, starea de sănătate a  
XXXXX nu s-a îmbunătățit, dar s-a înrăutățit. În acest sens, ea a pierdut practic

posibilitatea de a merge de una singură și a fost nevoită să apeleze la asistența medicală în Federația Rusă. În urma investigațiilor efectuate în Federația Rusă, la 6 iunie 2011, s-a constatat că intervenția chirurgicală efectuată în cadrul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a avut loc nu în zona de localizare – fragmentul de ZZZZZZ, dar alături la o distanță de 7,5 mm.

În legătură cu constatarea acestui fapt, XXXXX a fost internată în spital în perioada 6 iulie – 21 iulie 2011. La 11 iulie 2011, reclamanta a fost operată reușit în Federația Rusă, or. Moscova.

În septembrie 2011, YYYYYY, mama minorei, s-a adresat cu cerere către Ministerul Sănătății, prin care a solicitat organizarea și efectuarea unei expertize medicale în scopul confirmării erorii medicale și luării de măsuri privind recuperarea prejudiciului material și moral.

Prin răspunsul din 22 septembrie 2011, Ministerul Sănătății i-a comunicat YYYYYY că pentru aceasta este nevoie de rezultatul morfologic al investigației țesutului înlăturat. În opinia reclamantelor, documentele solicitate de către Ministerul Sănătății, nu erau necesare, ținând cont de faptul că nu se contesta diagnosticul stabilit ci, profesionalismul efectuării intervenției de către medici. YYYYYY s-a adresat repetat către Ministerul Sănătății cu o cerere referitoare la efectuarea unei expertize medicale. Un răspuns la această cerință nu a fost primit de către reclamante.

În plus, reclamanta YYYYYY a menționat că Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” este obligată să recupereze daunele cauzate sub forma prejudiciului material în volum deplin. Pretenția a fost întemeiată pe art.5 lit. c) și q) art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile și responsabilitățile pacientului, art. 17 alin. (2), art. 19 alin.(3), art. 20 alin. (1), art. 36 din Legea privind ocrotirea sănătății.

Prejudiciul cauzat în urma acțiunilor necalitative a serviciilor medicale se exprimă prin cheltuielile suportate de către YYYYYY. Or, aceasta a fost nevoită să achite serviciile medicale, cerute de către instituțiile medicale străine și a tratamentului prescris. Mai mult, reclamanta a avut cheltuieli de transport și întreținere în perioada aflării în Federația Rusă, or. Moscova.

În opinia YYYYYY, Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a încălcat drepturile personale nepatrimoniale ale XXXXX, cauzându-i astfel un prejudiciu moral.

Suplimentar, în procesul de examinare a cauzei civile, reclamanta a cerut desfășurarea a două expertize medico – legale, una națională și una peste hotarele țării.

Așadar, potrivit raportului de expertiză medico – legală al Centrului de Medicină Legală al Republicii Moldova nr. 419 din 11 ianuarie 2013, experții medicali naționali au stabilit că, în urma intervenției chirurgicale din 27 decembrie 2010 efectuată în cadrul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”, fragmentul de ZZZZZZ nu a fost înlăturat integral din cauza inexactității intervenției chirurgicale (intervenția având loc un pic mai sus de zona de localizare a ZZZZZZ). Cu toate acestea, devierile menționate nu pot fi calificate ca erori medicale sau ca un rezultat al unei intervenții chirurgicale greșite, de vreme ce medicii operează fără a putea vizualiza direct locul. În concluzie, experții au precizat că efectuarea repetată a intervenției chirurgicale a fost necesară și întemeiată (vol. I, f. d. 117 – 122).

Conform concluziilor experților din cadrul Centrului de Expertiză Medico-Legală al Ministerului Sănătății al Federației Ruse nr. 185/15, efectuate în perioada 3 iunie 2015 – 29 octombrie 2015, intervenția chirurgicală din 27 decembrie 2010 nu a înlăturat ZZZZZZ. Astfel, rezecția marginală în regiunea 1/3 a osului femural drept a fost efectuată mai sus decât localizarea, de facto, a tumorii. Punctul 3 a confirmat că operația realizată la 11 iulie 2011 a fost necesară, obținând un rezultat pozitiv. Într-un final, potrivit punctului 7, deși intervenția chirurgicală din 27 decembrie 2010 a fost efectuată corect din punct de vedere tehnic, totuși, din cauza faptului că nu a fost lichidată ZZZZZZ integral, operația se consideră inefficientă (vol. I, f. d. 316 - 328).

Pentru motivele evocate, YYYYYY a solicitat de la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” repararea prejudiciului material în mărime de 101 148, 59 de lei și prejudiciul moral în cuantum de 50 000 de lei. La fel, XXXXX, atingând majoratul la 21 martie 2014, a cerut de la instituția pârâtă repararea prejudiciului moral în valoare de 200 000 de lei (vol. II, f. d. 30 – 31).

În cadrul examinării cauzei, pârâtii nu au recunoscut acțiunea și au solicitat respingerea acesteia (vol. III, f. d. 143 – 149).

Prin hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, acțiunea formulată de către reclamante a fost admisă parțial. S-a încasat de la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” în beneficiul XXXXX suma de 50 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile formulate de reclamanta YYYYYY, referitoare la repararea prejudiciului material și moral, au fost respinse ca fiind neîntemeiat (vol. II, f. d. 154, 159 – 163).

Curtea de Apel Cahul, prin decizia din 12 iunie 2019, a respins apelurile declarate de către YYYYYY, XXXXX și de către Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” și a menținut hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Central (vol. III, f. d. 51, 52 – 57).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a confirmat situația de fapt constatată de prima instanță în baza circumstanțelor expuse de reclamante în cererea de chemare în judecată. În cazul de față, s-a constatat că intervenția chirurgicală, rezecție marginală în regiunea 1/3 a osului femural drept cu înlăturarea tumorii osoase efectuată în cadrul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”, a avut loc nu în zona de localizare-fragmentului de ZZZZZZ, dar alături la o distanță de 7,5 mm. La baza acestor opinii, a fost pus atât raportul de expertiză medico-legală al Centrului de Medicină Legală nr. 9231 din 24 octombrie 2012 – 11 ianuarie 2013, cât și concluziile experților din cadrul Centrului de Expertiză Medico-Legală al Ministerului Sănătății al Federației Ruse nr. 185/15, efectuate în perioada 3 iunie 2015 - 29 octombrie 2015.

În drept, instanța de apel a considerat relevante doar art. 1422 alin. (1) și (2) și art. 1423 din Codul civil (în redacție de până la 1 martie 2019).

Reieșind din raționamentele evocate, Colegiul de control judiciar a observat că YYYYYY nu a reușit să demonstreze prejudiciul material în cuantum integral de 101 148, 59 de lei. Mai mult, trimiterile apelantei la Legea cu privire la ocrotirea sănătății nu sunt întemeiate, întrucât cheltuielile suportate nu au fost efectuate pentru recuperarea sănătății, ca urmare a intervenției chirurgicale necalitative, ci pentru tratarea XXXXX, care a fost nevoită să efectueze o intervenție chirurgicală repetată. Totodată, instanța de

apel a subliniat că intervenția chirurgicală efectuată în Federația Rusă a fost o decizie personală a apelantei YYYYYY, cât timp operația ar fi putut fi realizată cu succes și în cadrul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”.

Cu privire la repararea prejudiciului moral, Colegiul civil al Curții de Apel Cahul a notat că acesta poate fi reparat doar în favoarea persoanei căreia i-a fost cauzat el, și anume, fiicei apelantei XXXXX. În speță, YYYYYY nu a prezentat probe pertinente privind suportarea de către ea a suferințelor psihice în legătură cu starea de sănătate a fiicei sale. Prin urmare, instanța de apel a decis că repararea prejudiciului moral în beneficiul XXXXX în cuantum de 50 000 de lei a fost unul echitabil.

La 19 iulie 2019, YYYYYY și XXXXX au depus recurs împotriva deciziei din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (vol. III, f. d. 80 - 85, 92 – 94).

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentele au indicat că instanțele de judecată au interpretat eronat art. 36 din Legea cu privire la ocrotirea sănătății, de vreme ce ele au stabilit faptul acordării asistenței medicale necorespunzătoare din partea Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”. În acest caz, pacientul are dreptul la repararea cheltuielilor care au fost suportate pentru prejudiciul cauzat sănătății. Mai mult, recurentele au invocat că au efectuat intervenția chirurgicală în Federația Rusă, deoarece asistența medicală de la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a fost una necorespunzătoare.

O altă critică adusă hotărârilor judecătorești se referă la necesitatea admiterii încasării cheltuielilor pentru efectuarea raporturilor de expertiză medico – legală. Acestea au fost benefice pentru soluționarea justă a litigiului.

În definitiv, YYYYYY a pretins că acțiunile ilicite ale Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” i-au cauzat un prejudiciu moral.

La 25 octombrie 2019, Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a depus referință în întâmpinarea recursului, cerând respingerea cererii de recurs pre-citat, menținerea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond în partea respingerii pretențiilor înaintate și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Intimații Dăscăliuc Ion, Bîrlădeanu Laurențiu și intervenientul accesoriu Compania Națională de Asigurări în Medicină nu au obiectat împotriva recursului.

În procedura de filtru, prevăzută de articolul 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată a constatat că obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. La fel, instanța de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

Cu privire la termenul de declarare a recursului, completul de admisibilitate a constatat că decizia integrală a Curții de Apel Cahul a fost publicată pe pagina web „Portalul Național al Instanțelor de Judecată” la 25 iunie 2019 și a fost expediată în adresa participanților la proces la 28 iunie 2019 (vol. III, f. d. 58). Copia deciziei a fost recepționată de către recurente la 5 iulie 2019 (vol. III, f. d. 71, 72). Așadar, instanța de

recurs a reținut că recursul a fost înregistrat la Grefa Curții Supreme de Justiție la 19 iulie 2019 în interiorul limitelor temporale prevăzute de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În aceeași ordine de idei, completul de filtru a verificat esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurenților referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Pe baza celor analizate, prin încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, cererea menționată mai sus s-a considerat admisibilă pentru examinarea în fond (vol. III, f. d. 122).

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. În esență, recurențele și instituția intimată au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda*, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, *Eriksson vs Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, *Pönkä vs Estonia*, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

În subsidiar, în parag. 26 – 27 din decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 a Curții Constituționale, privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din Codul de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând decizia din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului și casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu dispunerea pronunțării unei noi hotărâri de admiterea parțială a acțiunii, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurențelor, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În conformitate cu articolul 432 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în

care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată. Alineatul 4 prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară și în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pentru început, instanța de recurs recapitulează esența litigiului. Astfel, XXXXX a fost internată la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” cu diagnoza: „ZZZZZ”. În acest caz, medicul – chirurg Dăscăliuc Ion a decis că este necesară intervenția chirurgicală sub anestezie generală, și anume, rezecție marginală 1/3 inferioară a osului femural drept cu înlăturarea tumorii femurale osoase. După efectuarea operației menționate, medicul a stabilit că a fost colectat și înlăturat ZZZZZ (țesut vișiniu – violaceu consistența osoasă dur – elastică). Totuși, din cauza unor dureri acute, XXXXX s-a adresat repetat la un alt prestator de servicii de sănătate din Federația Rusă, or. Moscova. În clinica orașenească „S.P. Botkina”, medicul imagist Vasilenko I.V. a depistat un defect post – chirurgical ce se referea la existența unei tumori femurale osoase amplasate mai jos cu 7,55 mm de locul intervenției chirurgicale inițiale. Prin urmare, XXXXX a fost operată repetat, iar toate cheltuielile de cazare, transport și îngrijire medicală au fost suportate de mama ei YYYYYY. Pe baza acestor circumstanțe, recurentele au pretins că asistența medicală oferită de către Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a fost una necorespunzătoare și au cerut repararea prejudiciului material și moral.

Colegiul largit amintește că atât prima instanță, cât și instanța de apel au decis că pretenția formulată de către YYYYYY și XXXXX, cu privire la repararea prejudiciului material în cuantum de 101 148, 59 de lei, este una neîntemeiată. Mai mult, instanța de apel a observat că Legea cu privire la ocrotirea sănătății nu este aplicabilă, deoarece cheltuielile invocate de apelantele – recurente nu au fost suportate pentru recuperarea sănătății, ca urmare a intervenției chirurgicale necalitative, ci pentru tratarea pacientei XXXXX, fiind supusă unei intervenții chirurgicale repetate. Totodată, intervenția chirurgicală efectuată în Federația Rusă a fost o decizie personală a apelantei YYYYYY, de vreme ce operația ar fi putut fi realizată cu succes și în cadrul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”.

Cu privire la prejudiciul moral, Colegiul civil al Curții de Apel Cahul a notat că acesta poate fi reparat doar în favoarea persoanei căreia i-a fost cauzat el, în special, fiicei apelantei XXXXX. Suma de 50 000 de lei a fost considerată ca o satisfacție echitabilă și rezonabilă ca urmare a operației medicale făcută în afară zonei de localizare a fragmentului de ZZZZZZ.

Problema supusă controlului judecătoresc vizează o pretinsă asistență medicală necorespunzătoare din partea unui prestator de serviciu de sănătate publică. În esență, instanța de recurs este chemată să ofere, pe calea aplicării legilor din domeniu medical, un răspuns adecvat la solicitările recurențelor cu privire la dreptul lor de a cere repararea prejudiciului material și moral suportat în legătură cu intervenția chirurgicală repetată din Federația Rusă, or. Moscova. Așadar, acestea chestiuni sunt prin definiție întrebări de drept, iar, prin prisma art. 8 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, obligațiile pozitive ale statului sunt puse în acțiune. În definitiv, instanța de recurs punctează că va pune în balanță drepturile și obligațiile atât a pacientei XXXXX, cât și

a medicilor Dăscăliuc Ion și Bîrlădeanu Laurențiu, reprezentanții oficiali ai Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”.

În viziunea Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”, recurentele YYYYYY și XXXXX nu au dreptul de a beneficia de compensarea cheltuielilor expuse mai sus și de repararea prejudiciului moral. Intervenția chirurgicală a fost desfășurată corect.

Pentru a elucida aspectele abordate în recurs, Colegiul lărgit a analizat argumentele părților prin intermediul obligațiilor pozitive impuse de art. 8 din C.E.D.O (a se vedea Trocellier vs Franța (dec.), 5 octombrie 2006; S.B. vs România, 23 septembrie 2014, parag. 65). De fapt, în urma unei proceduri medicale efectuate la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”, într-un spital public, integritatea fizică a pacientei XXXXX a fost pusă în pericol, fiind nevoită să apeleze repetat la o intervenție chirurgicală. Prin urmare, a existat o ingerință în dreptul recurente la respectarea vieții private.

Mai întâi, Înaltele Părți au responsabilitatea de a introduce reglementări care să impună spitalelor publice și private să adopte măsuri adecvate pentru protejarea integrității fizice a pacienților. În al doilea rând, victimele neglijenței medicale trebuie să aibă posibilitatea reală de a accede la proceduri în care ar putea, dacă este cazul, să obțină despăgubiri pentru daune (a se vedea Benderskiy vs Ucraina, 15 noiembrie 2007, parag. 61 – 62; Codarcea vs România, 2 iunie 2009, parag. 102 - 103; Csoma vs România, 15 ianuarie 2013, parag. 41 și 43; și S.B., ibidem, parag. 65 - 66).

În același timp, Ct.E.D.O. a considerat rezonabil să deducă de aici faptul că statele contractante trebuie, în virtutea obligațiilor pozitive, să adopte măsurile normative necesare pentru a garanta că medicii iau în considerare consecințele previzibile ale unei proceduri medicale planificate asupra integrității corporale a pacienților și să îi informeze din timp pe ei despre consecințele respective, astfel încât aceștia din urmă să fie în măsură să ia o decizie informată. În special, ca un corolar la aceasta, dacă un risc previzibil de acest tip se concretizează fără ca pacientul să fi fost informat corespunzător și în prealabil de către medici, statul contractant respectiv poate fi răspunzător direct, în temeiul art. 8, pentru omiterea acestei informații (a se vedea Trocellier, citată anterior, parag. 4; Vo vs Franța (Marea Cameră), 8 iulie 2004 parag. 89, Codarcea, citată anterior, parag. 105).

În continuare, Colegiul de control judiciar constată că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat nicio lege relevantă la adoptarea soluțiilor lor. Opinia juridică a lor a fost bazată pe respingerea argumentelor apelantelor YYYYYY și XXXXX, fără a face vreo trimitere la norme de drept. În aceste condiții, s-ar crea impresia că Republica Moldova nu dispune de reglementări legale care să impună spitalelor publice să adopte măsuri pentru a proteja integritatea fizică a pacienților.

Pe această cale, instanța de judecată a considerat că trebuie să opereze cu legislația din domeniul civil și cel medical în redacția din decembrie 2010 – august 2011, atunci când s-au produs principalele evenimente din speță. Ca regulă generală, instanța de recurs acceptă trimiterile recurente la art. 36 al Legii nr. 411- XIII din 28 martie 1995 conform căruia, în cazul stării nesatisfăcătoare a sănătății în urma unei asistențe medicale necorespunzătoare, pacientul are dreptul de a cere efectuarea, în

modul stabilit, a unei expertize profesionale, precum și repararea prejudiciului moral și material ce i s-a adus.

Sub acest aspect, art. 15 alin. (1) din Legea nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului prevede că pacientul sau reprezentantul său poate ataca acțiunile prestatorilor de servicii de sănătate ce au condus la lezarea drepturilor individuale ale pacientului. Totodată, conform art. 17 alin. (1), orice persoană care consideră că i-au fost lezate drepturile și interesele legitime prevăzute de prezenta lege este în drept, în vederea protejării lor, să se adreseze în instanța judecătorească competentă.

Prin prisma articolului 18 alin. (1) din legea citată, se deduce că responsabilitatea pentru încălcarea drepturilor individuale, stipulate de prezenta lege o poartă prestatorii de servicii de sănătate.

Cu titlu de principiu, viața, sănătatea, integritatea fizică sau psihică nu pot face obiectul vreunei convenții juridice, întrucât actul juridic civil nu poate avea ca obiect lucruri care nu sunt în circuitul civil. De altfel, în domeniul medical, norma legală este întotdeauna cea care stabilește drepturile și obligațiile subiectelor raportului juridic medical (civil), iar în ceea ce privește răspunderea medicală, legea specială stabilește cel mult situațiile de răspundere medicală, însă condițiile antrenării răspunderii sunt cele din dreptul comun. Astfel, în cazul de față, se vor aplica elementele caracteristice răspunderii civile delictuale.

În acest sens, articolul 1398 alin. (1) coroborat cu art. 1399 din Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În condițiile articolului 1403 alin. (1) din Codul civil, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăție de prepusul său în funcțiile care i s-au încredințat.

Prin intermediul acestor norme juridice, Colegiul judiciar observă că recurenta XXXXX se încadrează în noțiunea de pacient definită de art. 1 alin. (2) din Legea nr. nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005. În mod concomitent, deși acțiunea a fost înaintată atât împotriva Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”, cât și împotriva medicilor din cadrul instituției medicale publice, recurențele au cerut repararea prejudiciului material numai de la clinică. În context, instanța de recurs observă că răspunderea intimatului Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” va fi stabilită în conexiune cu activitatea medicilor prezentată în litigiu, care, de fapt, au fost reprezentanții lor.

Pornind de la aplicarea raționamentelor legale de mai sus, Colegiul lărgit punctează că răspunderea civilă include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăție. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Instanța de recurs va examina întrunirea acestor cerințe.

Referitor la prejudiciul suportat de recurente, Colegiul judiciar observă că acestea au cerut de la instanțele de judecată repararea prejudiciului material în sumă de 101 148, 59 de lei și prejudiciul moral în mărime de 200 000 de lei pentru XXXXX și, după

caz, 50 000 de lei pentru YYYYYY. Astfel, dacă mărimea compensației pentru prejudiciul moral trebuie estimată în baza art. 1423 alin. (1) din Codul civil, atunci la evaluarea prejudiciului material părțile au obligația procedurală de a prezenta, în general, înscrisuri care să corespundă criteriului de relevanță, admisibilitate și autenticitate.

Instanța de recurs relevă că instanțele ierarhic inferioare nu au examinat în detaliu cuantumul prejudiciului material. În esență, instanțele de judecată au constatat că apelantele – recurente nu au prezentat și nu au invocat niciun element de fapt temeinic pentru admiterea prejudiciului material în acord cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Cu titlu de observație, Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” nu a contestat întinderea prejudiciului material, ci s-a axat pe legătură causală între fapta ilicită și prejudiciu. Instanța de judecată va da prioritate principiului disponibilității în drepturi garantat de art. 27 din Codul de procedură civilă. În concluzie, constatarea respectivă permite de a stabili că intimatul a dispus liber de posibilitatea de a alege modalitatea proprie de apărare, precum și de a suporta consecințele juridice ale acestei opțiuni.

La acest capitol, Colegiul lărgit notează că YYYYYY și XXXXX au furnizat suficiente înscrisuri, care ar demonstra achitarea anumitor sume de bani în legătură cu transportul, cazarea și îngrijirea medicală suplimentară. Or, lista cheltuielilor atașată la cererea de completare a fost dezvoltată și susținută prin probe concrete și fiabile (vol. II, f. d. 32). Așadar, în conformitate cu art. 117 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților. În acest caz, chitanțele și ordinele de plată anexate la materialele cauzei constituie mijloace de probă, care se încadrează în definiția legală a probelor prevăzută la art. 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În mod corespunzător, instanța de recurs consideră că raționamentul instanței de apel de mai sus este unul strict formal și nu rezistă criticii. De fapt, YYYYYY și XXXXX au furnizat elemente de fapt în acord cu cerințele art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Sarcina instanței de apel era de a le aprecia în condițiile art. 130 din Codul de procedură civilă. Cu toate acestea, Curtea de Apel Cahul a ales varianta să ignore obligația procedurală de a reflecta în hotărâre motivele ei privind admiterea unor probe sau respingerea altora. Totodată, instanța de apel nu a evaluat înscrisurile recurenteii privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Prin urmare, instanța de recurs constată că au fost încălcate regulile impuse de art. 130 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Pe cale de consecință, Colegiul judiciar nu vede motive de a se îndepărta de la afirmația recurenților referitoare la existența unor cheltuieli reale, care au avut loc în condiții concrete de loc și de timp și a căror veridicitate a fost dovedită. De asemenea, instanța de recurs reține că YYYYYY și XXXXX au determinat echivalentul prejudiciului material exprimat în valută străină (rubla rusească și euro) în moneda națională la data depunerii cererii de modificare a obiectului. Așadar, recurentele au solicitat repararea prejudiciului în valută națională.

În urma evaluării înscrisurilor administrare la dosar, cheltuielile recurentelor urmează a fi împărțite în trei categorii.

În primul rând, instanța de recurs învederează acelea plăți efectuate de recurente în perioada iunie – noiembrie 2011. Astfel, se reține că YYYYYY și XXXXX au suportat cheltuieli pentru medicamente din 8 iunie 2011 în cuantum de 652,49 de lei (vol. I, f. d. 8); cheltuielile pentru transportul aerian din 26 iulie 2011 în valoare de 2 293 de lei (1 146,5 de lei x 2 persoane) (vol. I, f. d. 11); cheltuieli pentru consultări turistice din 25 iulie 2011 în sumă de 249,24 de lei (vol. I, f. d. 11) și cheltuieli pentru consultanța medicului reumatolog din 8 iunie 2011 în cuantum de 515,34 de lei (vol. I, f. d. 15). Potrivit bonului de casă din 6 iulie 2011, YYYYYY a plătit 32 417 de lei pentru efectuarea intervenției chirurgicale, iar, conform chitanței din 21 iulie 2011, recurenta a achitat suplimentar 1 170,30 de lei (vol. I, f. d. 16). Totodată, la 4 octombrie 2011, mama recurenteii a procurat medicamente în sumă de 982 de lei (vol. I, f. d. 20). Ulterior, la 11 octombrie 2011, XXXXX a fost supusă unui examen medical în valoare de 150 de lei (vol. I, f. d. 19).

Recurenta YYYYYY a subliniat că plata pentru chirie în perioada 28 martie 2011 – 12 noiembrie 2011 a fost de 21 347 de lei. Luând în considerare termenul de ședere a recurenteii în or. Moscova, chiria lunară constituia circa 2 668,37 de lei pentru 8 luni din martie – noiembrie 2011. În fața primei instanțe, Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a sugerat că recipisa prezentată de reclamantă – recurentă nu poate fi considerată un act juridic civil, întrucât este semnat de o persoană necunoscută, nu este autentificată la notar și nu este înregistrată la organul fiscal. Cu toate acestea, Colegiul lărgit relevă că reprezentantul intimatului nu a făcut diferența dintre un act juridic civil și fapt juridic civil. Pe de o parte, prin act juridic civil se înțelege acea manifestare de voință, animată de intenția de a produce anumite efecte juridice, efecte care nu se pot produce potrivit legii decât dacă o asemenea intenție a existat. Pe de altă parte, faptele juridice, în sensul restrâns al noțiunii, sunt acele fapte licite sau ilicite, săvârșite fără intenția de a produce efecte juridice, efecte care însă se produc în virtutea legii, independent de voința celor ce au săvârșit faptele. Contestația intimatului se referă la valabilitatea unui act juridic încheiat, însă achitarea plății a avut loc prin semnarea unei recipise, ce demonstrează primirea sumei de 56 000 de ruble (echivalentul a 21 347 de lei). Recipisa a fost certificată de către notarul public Tarleva Irina pentru conformitate cu originalul (vol. I, f. d. 18). La fel, recurenta a prezentat copia autentificată a contractului de locațiune din 28 martie 2011, identificând obiectul acestuia și părțile contractuale (vol. I, f. d. 32 – 33). De altfel, contractul de prestare a serviciilor medicale nr. 944 din 6 iulie 2011 conține adresa de domiciliu a YYYYYY, care corespunde adresei bunului luat în chirie (vol. I, f. d. 30). În acest sens, argumentele intimatului urmează a fi respinse ca fiind neîntemeiate.

În al doilea rând, Colegiul de control judiciar observă că recurentele au avut niște cheltuieli în anul 2012. Potrivit biletelor de transport feroviar din 1 iulie 2012, costul lor a fost în mărime de 1 797,8 de lei (898,90 de lei x 2 persoane) (vol. I, f. d. 8, 10). Totodată, YYYYYY și XXXXX au plătit pentru transportul feroviar din 3 noiembrie 2012 suma de 1 831,80 de lei (915,9 lei x 2 persoane) și din 13 noiembrie 2012 în cuantum de 1 345,7 lei (672,82 de lei x 2 persoane) (vol. I, f. d. f. d. 9 și 10). În același

timp, chitanța din 10 ianuarie 2012 atestă că XXXXX a beneficiat de consultație medicului reumatolog primar Moșeanga A. în mărime de 250 de lei (vol. I, f. d. 15). Mai mult, biletul de călătorie seria AG nr. 984344 din 23 iulie 2012 adevărește o călătorie cu trenul pe ruta Chișinău – Moscova, cu data plecării 25 iulie 2012 și data sosirii în punctul de destinație 26 iulie 2012, ora 16:23 (vol. I, f. d. 104).

În al treilea rând, instanța de recurs reține că recurențele au inclus prin cererea de completare a pretențiilor inițiale cheltuielile pentru expertiza medicală națională și din Federația Rusă în cuantum de 1 317 de lei și, după caz, 32 991, 69 de lei (vol. I, f. d. 180; vol. II, f. d. 340). Totuși, aceste plăți pot fi calificate ca fiind cheltuieli judiciare în acord art. 90 lit. g) din Codul de procedură civilă. Prin urmare, ele vor fi compensate în condițiile art. 94 din Codul de procedură civilă.

Al doilea element al răspunderii medicale se referă la fapta ilicită. Doctrina juridică și jurisprudența națională definește acest component ca o faptă prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei. Aceasta poate apărea sub forma acțiunii sau inacțiunii.

La capitolul dat, Colegiul judiciar notează că drepturile pacientului sunt drepturi derivate din drepturile fundamentale ale omului la viață și sănătate, care includ drepturi sociale ce țin de accesibilitate, echitate și calitate în obținerea asistenței medicale, precum și drepturi individuale ce țin de respectarea pacientului ca ființă umană, a demnității și integrității lui, realizate în cadrul utilizării serviciilor de sănătate în acord cu art. 1 alin. (2) din Legea nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005.

Spre deosebire de cele menționate, Legea nr. 264 din 27 octombrie 2005 specifică că principiile generale ale exercitării profesiei de medic sunt, pe de o parte, respectarea drepturilor și intereselor pacientului, precum și ale rudelor lui; pe de altă parte, respectarea și protejarea drepturilor și intereselor legitime ale medicului, indiferent de caracterul public sau privat al sistemului în care activează și de forma de exercitare a profesiei și asigurarea condițiilor optime de exercitare a activității profesionale. Astfel, dreptul exercitării profesiei de medic este protejat de stat în conformitate cu art. 15 alin. (1) din Legea nr. 264 din 27 octombrie 2005.

Sintetizând esența prevederilor legale supra, Colegiul de control judiciar învederează că drepturile și obligațiile pacientului interferează cu cele al prestatorului de sănătate. De fapt, conform art. 5 al Legii nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005 pacientul are dreptul la: (c) integritate fizică, psihică și morală, cu asigurarea discreției în timpul acordării serviciilor de sănătate; (d) reducere a suferinței și atenuare a durerii, provocate de o intervenție medicală, prin toate metodele și mijloacele legale disponibile, determinate de nivelul existent al științei medicale și de posibilitățile reale ale prestatorului de servicii de sănătate. Mai mult, articolul 8 alin. (8) din același text de lege prevede că realizarea drepturilor sociale ale pacientului se asigură prin: (d) aplicarea sistemului de standarde medicale în acordarea serviciilor de sănătate.

În contrast cu cele menționate, medicul, reprezentantul prestatorului de serviciu de sănătate, este obligat să respecte cu strictețe drepturile și interesele legitime ale pacientului; să asigure tratamentul până la însănătoșirea pacientului sau până la trecerea lui în îngrijirea unui alt medic și să informeze pacientul direct sau prin intermediul reprezentanților legali ori al rudelor lui apropiate despre starea sănătății acestuia.

Responsabilitățile profesionale respective sunt desfășurate expres în art. 17 alin. (1) lit. a), c), și k) al Legii nr. 264 din 27 octombrie 2005. Potrivit alin. (2) din articolul precitat, în executarea obligațiilor sale profesionale, medicul nu este în drept să supună pacientul unui risc nejustificat, nici chiar cu acordul acestuia.

La acest capitol, Colegiul de control judiciar învederează că legislatorul a prevăzut că „fapta ilicită” poate îmbracă două forme juridice. În special, prestatorul de servicii de sănătate poate fi tras la răspundere civilă pentru o „eroare medicală” sau pentru „încălcarea drepturilor individuale”.

În ceea ce privește fundamentarea răspunderii medicale pe noțiunea de „eroare medicală”, Legea nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005 o prezintă ca pe o activitate sau inactivitate conștientă a prestatorului de servicii de sănătate, soldată cu moartea sau dauna cauzată sănătății pacientului din imprudență, neglijență sau lipsă de profesionalism.

În schimb, a doua categorie, prin care se poate manifesta „fapta ilicită”, se referă la responsabilitate medicală, care, în sensul larg, excede limitele noțiunii de eroare medicală, fiind reglementată expres în art. 17 și 18 din legea citată. Mai exact, aceasta se referă la încălcarea de către prestatorul de servicii de sănătate a drepturilor ce țin de respectarea pacientului ca ființă umană, a demnității și integrității lui, realizate în cadrul utilizării serviciilor de sănătate sau în legătură cu participarea lui benevolă, în calitate de subiect uman, la cercetări biomedicale. O altă interpretare și abordare decât cea prezentată ar conduce la încălcarea obligațiilor procedurale asumate de statul nostru în temeiul art. 8 din C.E.D.O.

În speță, Colegiul lărgit amintește că, la 12 noiembrie 2010 și 13 decembrie 2010, minora XXXXX, în vârstă de 14 ani, a fost diagnosticată: „ZZZZZZZZZZZZ”. Pacienta a suferit o intervenție chirurgicală la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”, și anume, rezecție marginală 1/3 inferioară a osului femural drept cu înlăturarea tumorii femurale osoase. După efectuarea operației, medicul Dăscăliuc Ion a stabilit că a fost colectat și înlăturat ZZZZZZ (țesut vișiniu – violaceu consistența osoasă dur – elastică) (vol. I, f. d. 119). În acest sens, la 21 ianuarie 2011, pacienta a fost externată în stare satisfăcătoare la domiciliu sub supravegherea medicului de familie cu recomandări: (1) excluderea sportului; (2) tratarea cu preparate de fier și (3) control la medic peste 1, 5 luni (vol. I, f. d. 120).

Instanța de recurs învederează că existența faptei ilicite trebuie examinată în legătură directă cu efectuarea intervenției chirurgicale și comportamentul medicului după intervenția chirurgicală.

Pe de o parte, Colegiul lărgit notează că scopul operației din 27 decembrie 2010 a fost de a înlătura ZZZZZZ (țesut vișiniu – violaceu consistența osoasă dur – elastică). Totuși, conform punctului 3 din raportul de expertiză medico – legală nr. 419 din 11 ianuarie 2013, intervenția chirurgicală în privința pacientei XXXXX la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a fost necalitativă, din cauză că nu a fost eliminată integral formarea tumorii osoase (vol. I, f. d. 122).

În egală măsură, punctul 1 din concluziile experților din Federația Rusă nr. 185/15, efectuate în perioada 3 iunie 2015 – 29 octombrie 2015 denotă că intervenția chirurgicală din 27 decembrie 2010 nu a înlăturat ZZZZZZ. Astfel, rezecție marginală

în regiunea 1/3 a osului femural drept a fost efectuată mai sus decât localizarea, de facto, a tumorii. În același context, potrivit punctului 7 din concluziile experților, deși intervenția chirurgicală din 27 decembrie 2010 a fost efectuată corect din punct de vedere tehnic, totuși, din cauza faptului că nu a fost lichidată ZZZZZZ integral, operația se consideră insuficientă (vol. I, f. d. 316 - 328).

Mai mult, potrivit punctului 1, 3 și 4 din concluziile sus – citate, experții au conchis că, după operația din 27 decembrie 2010, XXXXX a fost diagnosticată suplimentar cu „ZZZZZZ”, care nu a fost depistat în baza examenelor radiografice din 12 noiembrie 2010 și 13 decembrie 2010. Punctul 5 al acestor concluzii atestă că ZZZZZZ a existat până la intervenția chirurgicală din 27 decembrie 2010 și nu s-a format în consecința operației, având o manifestare independentă. În definitiv, punctul 8 a indicat că „ZZZZZZ” nu s-a putut forma în urma „ZZZZZZ-ului osos”.

Cu titlu de observație, medicul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” Dăscăliuc Ion a declarat că analiza histologică a materialului extras în cadrul intervenției chirurgicale a stabilit că „ZZZZZZ” a fost înlăturată, însă nu poate spune cu certitudine dacă acesta a fost eliminată integral (vol. I, f. d. 143). Instanța de recurs consideră că experții naționali și străini au răspuns, fără echivoc, la dubiile promovate de medic, și anume că rezecția a fost efectuată mai sus de locul tumorii osoase cu 7,55 mm.

În acest context, instanța de recurs respinge alegația intimatului Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” referitor la faptul că analiza histologică demonstrează colectarea „fragmentelor de ZZZZZZ”, respectiv executarea corectă a operației. Or, chiar dacă au fost extrase aceste fragmente, ZZZZZZ nu a fost lichidată integral, care a provocat în mod cert dureri continue pacientei și, în consecință, a impus-o să se adreseze la altă instituție medicală într-o altă țară. Prin urmare, Colegiul lărgit opinează că intimatul nu a adus suficiente argumente, care ar putea pune la îndoială relevanța și veridicitatea concluziilor experților medicali. Deci, se constată că intervenția chirurgicală realizată în privința recurenței XXXXX în cadrul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” nu a fost eficientă și nu a permis tratarea integrală a „tumorii osoase”.

Pe de altă parte, Colegiul de control judiciar învederează că, la 9 februarie 2011 și 22 februarie 2011, XXXXX a fost supusă examenului radiografic (rengen). Totodată, conform declarațiilor medicului Dăscăliuc Ion, la 22 februarie 2011, pacienta a fost la control medical, având o stare satisfăcătoare și fiindu-i recomandat să revină la verificări peste două luni (vol. II, f. d. 122). Medicul a precizat că examenul radiografic a arătat diagnoză „ZZZZZ”, însă, în același timp, a confirmat că rezecția marginală (denumirea operației) a fost efectuată (vol. I, f. d. 142 pe verso). Mai mult, în fața primei instanțe, intimatul a sugerat că operația a fost făcută mai sus de „ZZZZZZ”, pentru ca piciorul să se dezvolte fiziologic corect (vol. I, f. d. 142 pe verso).

În pofida acestor afirmații, instanța de recurs reiterează că examenul radiografic din 9 februarie 2011 și 22 februarie 2011 a arătat următoarea diagnoză „ZZZZZZZ”, iar mai sus de intervenție există un defect al ZZZZZZ”. Această concluzie a fost susținută de punctul 1 și 3 din concluziile experților din cadrul Centrului de Expertiză Medico-Legală al Ministerului Sănătății al Federației Ruse nr. 185/15 efectuat în perioada 3 iunie 2015 – 29 octombrie 2015 (vol. I, f. d. 326 – 327). În plus, la 6 iunie 2011, în clinica orașenească „S.P. Botkin”, medicul imagist Vasilenco I.V. a depistat un defect

post – chirurgical ce se referea la existența unei tumori femurale osoase amplasate mai jos cu 7,55 mm de locul intervenției chirurgicale inițiale (vol. I, f. d. 13).

Revenind la interesele concurente, Colegiul lărgit nu găsește nicio explicație rezonabilă pentru inacțiunea medicului de a respecta interesele legitime ale pacientei XXXXX și de a-i oferi un tratament până la însănătoșirea ei completă. Mai întâi, este evident că pacienta a avut o speranță legitimă de a primi un serviciu calitativ de la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”. În al doilea rând, este incontestabil faptul că interesul recurentelor era de a obține un tratament medical capabil de a-i atenua boala sau de a se vindeca complet cât mai curând. În al treilea rând, Colegiul judiciar observă că durerile pacientei XXXXX au continuat din decembrie 2010 până în iulie 2011. Din aceste motive, inclusiv imprevizibilității metodei medicale alese de intimat, recurentele și-au asumat riscul de a pleca în or. Moscova, Federația Rusă pentru a găsi o soluție medicală adecvată în situația creată. În final, medicii din Federația Rusă au depistat problema medicală și au decis să o soluționeze printr-o intervenție chirurgicală. Rezultatul pozitiv al acesteia a fost confirmat prin punctul 3 din concluziile experților din Federația Rusă nr. 185/15 efectuate în perioada 3 iunie 2015 – 29 octombrie 2015.

În atare condiții, instanța de recurs notează că intimații Dăscăliuc Ion și Bîrlădeanu Laurențiu au avut la dispoziție toate materialele necesare pentru a asigura tratamentul medical până la însănătoșirea finală a pacientei și să o informeze pe ea direct sau pe mama ei YYYYYY despre starea reală a sănătății. În orice caz, reprezentantul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”, în special, medicul Dăscăliuc Ion nu a fost de acord că efectuarea unei noi intervenții chirurgicale, întrucât a sugerat că perioada de reabilitare constituie circa 6 luni (vol. I, f. d. 142 pe verso și vol. II, f. d. 153 pe verso). Totodată, el nu a susținut ideea că a fost împiedicat de a obține rezultatele în privința stării de sănătate a XXXXX. Argumentele acestuia ce vizează diferite metode științifice de îngrijire medicală post – operațională este o încercare a medicului de a transfera responsabilitatea sau de a-și promova punctul de vedere. Opinia acestuia a fost combătută atât de către experții naționali (punctul 3 din raportul medical), cât și de către experții străini (punctul 3 din concluziile experților din Federația Rusă). Este cert că „ZZZZZZ” nu a fost eliminată și a putut fi văzută pe examenele radiografice din 9 februarie și 22 februarie 2011.

În aceeași ordine de idei, medicii Dăscăliuc Ion și Bîrlădeanu Laurențiu nu se confruntau cu constrângeri de timp care să justifice faptul că nu au putut primi toată informația cu privire la starea pacientei ori faptul că nu erau dotați corespunzător pentru a efectua investigațiile necesare. Ei nu au invocat că medicii din Federația Rusă au avut acces la alte mijloace tehnice sau teoretice. În esență, conjunctura evocată conturează rolul principal al prestatorului de serviciu de sănătate în vederea alegerii corecte de supraveghere a pacientei după o operație complicată.

Datorită acestor constatări, instanța de recurs admite totuși că XXXXX a avut un interes personal mai puternic decât interesul profesional al medicilor implicați în procedurile post – operaționale în obținerea unui tratament al cărui calitate, siguranță și eficacitate ar garanta respectarea drepturilor individuale ale pacientei. În ansamblu, instanța de judecată este convinsă că medicii trebuie, prin acțiunile și recomandările lor, să inspire încredere pacienților. Totuși, comportamentul lor atestă că YYYYYY și

XXXXX nu au simțit o siguranță în urma discuțiilor purtate cu medicii în luna februarie 2011. Art. 5 lit. c) din 263-XVI din 27 octombrie 2005 îndreptățește orice pacient de a dispune, în mod normal, de securitate a integrității fizice și morale, cu asigurarea discreției în timpul acordării serviciilor de sănătate.

Astfel, Colegiul lărgit subliniază că recurențele au trebuit să suporte carențele procedurii descrise mai sus fără să fie informate corespunzător despre riscurile inerente ulterioare. Instanța de recurs consideră inadmisibil faptul că a fost posibilă o intervenție chirurgicală, fără respectarea unor pași concreți și acceptate pe deplin de comunitatea medicală. În viziunea instanței, art. 17 alin. (1) lit. a); c) și k) al Legii nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005 impune fără echivoc diligență și prudență maximă din partea prestatorilor de servicii medicale. În acest sens, instanța de recurs acceptă opinia instanței de apel potrivit căreia fiecare caz aparte urmează a fi investigat și tratat cu maximă diligență de persoanele vizate în domeniul medical.

Pe cale de consecință, instanța de recurs constată existența faptei ilicite în acțiunile necorespunzătoare ale Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” în timpul operației și în inacțiunile ulterioare, care nu au tratat definitiv „ZZZZZZ” diagnosticată recurentei. Circumstanțele evocate au afectat drepturile pacientei XXXXX la integritatea fizică și morală, precum și de a primi informații exhaustive cu privire la riscurile inerente procedurii medicale. De altfel, situația dată poate fi raportată la art. 18 alin. (1) din Legea nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005, care dictează că responsabilitatea pentru încălcarea drepturilor individuale, stipulate de prezenta lege o poartă prestatorii de servicii de sănătate.

Raționamentele de mai sus sunt suficiente pentru a conduce instanța de recurs la concluzia că recurentei XXXXX i-a fost încălcat dreptul la viața privată prin faptul că nu a fost implicată în alegerea tratamentului medical și nu a fost informată corespunzător cu privire rezultatele intervenției chirurgicale din 27 decembrie 2010 (a se vedea similar cauza Csoma, ibidem, parag. 68).

Față de condiția vinovăției din cadrul răspunderii civile delictuale, aceasta are un caracter dependent, marcat cu claritate atât de condiția faptei ilicite, cât și de aceea a raportului de cauzalitate între cea din urmă și prejudiciu. În speță, Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a fost reprezentat de către medicii Dăscăliuc Ion și Bîrlădeanu Laurențiu.

Astfel, conform art. 1403 alin. (1) din Codul civil, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăție de prepusul său în funcțiile care i s-au încredințat. Art. 1398 din Codul civil nu enumeră tipurile de vinovăție, totuși, având în vedere o interpretare sistemică a legislației civile raportată la art. 603 alin. (1) din Codul civil, aceasta poate fi numai pentru dol (intenție) sau culpă (imprudență sau neglijență).

Dacă în cazul intenției nu există dificultăți de definire, atunci în cazul unei fapte ce este comisă din imprudență, autorul prevede urmarea păgubitoare a activității lui, dar crede și speră că ea nu va interveni, iar atunci când prejudiciul se produce din cauza unei activități neglijente, autorul nu prevede consecința, deși trebuia și putea să o prevadă. Totodată, sintagma „lipsă de profesionalism” din noțiunea de „eroare medicală” nu a fost definită în legea pre – citată, ceea ce ar lasă loc de interpretare pentru instanțele de judecată.

Colegiul lărgit reiterează că recurenta YYYYYY a solicitat efectuarea a doua expertize. În primul caz, potrivit raportului de expertiză medico – legală al Centrului de Medicină Legală al Republicii Moldova nr. 419 din 11 ianuarie 2013, experții medicali naționali au stabilit că devierile constatate în cadrul operației nu pot fi calificate ca erori medicale sau ca o lipsă de profesionalism (vol. I, f. d. 117 – 122).

În al doilea caz, conform punctului 2 din concluziile experților din cadrul Centrului de Expertiză Medico-Legală al Ministerului Sănătății al Federației Ruse nr. 185/15 efectuat în perioada 3 iunie 2015 – 29 octombrie 2015, comisia experților nu este competentă de a stabili dacă medicii din Republica Moldova au comis o eroare medicală (vol. I, f. d. 327).

Instanța de recurs reține că instanțele ierarhic inferioare au omis să examineze vinovăția echipei de medici, reprezentanții Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”. Instanțele de judecată nu au încercat să subsumeze faptele din speță cu normele de drept relevante.

În aceste condiții, Colegiul lărgit nu este competent de a pune la îndoială constatările experților naționali, speculând pe baza informațiilor medicale prezentate, cu privire la exactitatea lor științifică (a se vedea Tysiāc vs Polonia, 20 martie 2007, parag. 119 și Yardımçı vs Turcia, 5 ianuarie 2010, parag. 59). Totuși, CtEDO a statuat că procedurile sunt ineficiente în raport cu obligațiile procedurale ale Înalțelor Părți contractante, în cazul în care decizia finală se baza pe rapoarte de expertiză care au evitat sau au adresat în mod necorespunzător întrebări centrale la care experții au răspuns și unde argumentele decisive sau cel puțin primare ale reclamanților nu au primit un răspuns specific și explicit (a se vedea, spre exemplu, Altuğ și alții vs Turcia, 30 iunie 2015, parag. 77-86). În al doilea rând, fără a contesta competența profesională a experților, Colegiul de control judiciar menționează că doar un raport aprofundat dovedit științific, care include o soluție motivată în raport cu eventualele contradicții între avizele institutelor de rang inferior și care răspunde întrebărilor adresate de părți sunt de natură să le inspire justițiabililor încredere în acțiunea justiției și să asiste organele judiciare în exercitarea funcțiilor lor (a se vedea mutatis mutandis, Tysiāc vs Polonia, ibidem, parag.117 sau Eugenia Lazăr, ibidem, parag. 82 - 85).

Prin urmare, unica probă care abordează vinovăția intimatului este raportul de expertiză medico – legală al Centrului de Medicină Legală al Republicii Moldova nr. 419 din 11 ianuarie 2013. Concluzia acestuia cuprinsă la punctul 3 este una sumară și prevede că acțiunile medicului de la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” nu pot fi calificate ca erori medicale sau ca un rezultat al unei intervenții chirurgicale greșite, de vreme ce medicii operează fără a putea vizualiza direct locul, practic au efectuat operația „în orb” (Указанное отклонение в таких случаях допустимо, так как врач хирург проводит операцию без возможности зрительного или аппаратного контроля, практически „вслепую”). În sensul expus în concluzie, echipa de medici de la Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a acționat cu ochii legați.

În astfel de circumstanțe, Colegiul lărgit subliniază că experții naționali se limitează la a afirma că echipa medicală în cauză a acordat îngrijiri „în conformitate cu procedurile medicale”, fără a menționa totuși procedurile respective și fără a prezenta în vreun fel motivele care îi permit să facă o asemenea afirmație. Analizând raportul

respectiv, nu poate fi clarificat aspectul dacă medicii au respectat obligațiile impuse de reglementările în materie (a se vedea similar Altuğ și alții, ibidem, parag. 80).

Chiar dacă operația a fost efectuată „în orb”, raportul de expertiză medico – legală nr. 419 din 11 ianuarie 2013 nu a explicat contradicțiile din punctul 3. Pe de o parte, intervenția chirurgicală nu a fost exactă, fiind realizată mai sus de ZZZZZ. Pe de altă parte, o intervenție chirurgicală repetată a fost necesară. De altfel, localizarea „tumorii osoase” a fost posibil de descoperit prin mijloace tehnice disponibile după operația din 27 decembrie 2010, ceea ce au și făcut medicii din Federația Rusă. Ca urmare, operația efectuată în Federația Rusă la 11 iulie 2011 s-a soldat cu un rezultat de succes. Din această perspectivă, omisiunea echipei de medici de a înlătura „ZZZZZ” nu ar putea fi considerată o eroare medicală numai în cazul în care s-a stabilit că medicii au realizat intervenția chirurgicală în conformitate cu regulile științei medicale (lege artis), ținând seama de riscurile implicate de aceasta. În caz contrar, niciun medic chirurg nu va trebui să răspundă pentru acțiunile lui profesionale, având în vedere riscurile inerente oricărei afecțiuni de acest gen, precum și lipsa unor garanții de 100 % că orice tratament medical va avea succes deplin (a se vedea mutatis mutandis ERDİNÇ KURT și alții vs Turcia, 6 iunie 2017, parag. 66).

Astfel, conform obligației procedurale incluse implicit la art. 8 din C.E.D.O., autorității naționale trebuie să ia măsuri pentru a asigura obținerea de probe care să ofere un raport complet și precis privind faptele și o analiză obiectivă a constatărilor clinice, în special a unei operații medicale. Orice neregulă a anchetei care îi slăbește capacitatea de stabilire a responsabilităților lucrătorilor medicale riscă să conducă la concluzia că nu corespunde acestui standard (a se vedea, mutatis mutandis, Eugenia Lazăr vs România, 16 februarie 2010, parag. 77 – 78).

În consecință, raportul analizat mai sus este insuficient motivat în ceea ce privește problema pe care ar fi trebuit să o elucideze din punct de vedere tehnic (a se vedea, mutatis mutandis, Eugenia Lazăr, ibidem, parag. 82-85).

Având în vedere acești factori, rezultă că raportul de expertiză medico – legală nr. 419 din 11 ianuarie 2013 pune la îndoială inexistența erorii medicale a echipei medicale din cadrul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”. Prin prisma art. 130 alin. (4) din Codul de procedură civilă, acest înscris nu poate fi reținut ca fiind unul pertinent pentru soluționarea justă a cauzei. Cert este că XXXXX a fost supusă intervenției chirurgicale la 27 decembrie 2010 pentru a înlătura „ZZZZZ”. În al doilea rând, punctul 7 din concluziile experților nr. 185/15 efectuat în perioada 3 iunie 2015 – 29 octombrie 2015 confirmă că echipa medicală a Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” nu a reușit să elimine „ZZZZZZZZZZZZ”, ceea ce conduce la concluzia că intervenția chirurgicală a fost ineficientă.

Pe baza celor prezentate, Colegiul lărgit constată că, în cadrul intervenției chirurgicale din 27 decembrie 2010, echipa de medici a Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a executat această operație pentru a înlătura „ZZZZZ”, însă ei nu au prevăzut că vor interveni mai sus de localizarea diagnosticului, deși trebuiau și puteau să o prevadă, având în vedere calificarea lor extrem de mare în domeniul respectiv.

Pentru antrenarea răspunderii civile medicale, ca și în cazul răspunderii civile delictuale, este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport de

cauzalitate, respectiv prejudiciul cauzat să fie consecința faptei ilicite. În acest sens, Colegiul lărgit va stabili toate corelațiile dintre fapte și împrejurările speței, reținând-se în câmpul cauzal doar acelea care au o contribuție directă sau indirectă, mediată sau nemijlocită la producerea prejudiciului și care fac posibilă identificarea cauzelor principale, secundare, interne, externe și concomitente.

Examinând decizia din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central, instanța de recurs observă că repararea prejudiciului material a fost respinsă, întrucât legătură cauzală prezentată mai sus nu a fost constatată. În acest sens, instanțele de judecată au decis că prejudiciul nu e demonstrat, iar cheltuielile invocate de recurente nu au fost suportate pentru „recuperarea sănătății”, ci pentru tratarea pacientei XXXXX.

Recurentele au contestat această motivare, pe când Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a susținut opinia juridică a instanțelor ierarhic inferioare.

Ținând cont că prejudiciul material a fost demonstrat, instanța de recurs se va referi la a doua parte a argumentării prezentate supra. Colegiul lărgit consideră că motivele furnizate de instanțele de judecată au pornit de la interpretarea greșită a sintagmei „în cazul stării nesatisfăcătoare a sănătății” din art. 36 al Legii ocrotirii sănătății. Conform acestui articol, în cazul stării nesatisfăcătoare a sănătății în urma unei asistențe medicale necorespunzătoare, pacientul are dreptul de a cere efectuarea, în modul stabilit, a unei expertize profesionale, precum și repararea prejudiciului moral și material ce i s-a adus.

Instanța de recurs reține că instanțele de judecată au sugerat că intervenția chirurgicală din 11 iulie 2011 este o operație nouă și nu se află în legătură directă cu intervenția din 27 decembrie 2010. Cu toate acestea, instanțele ierarhic inferioare au omis doi factori principali. Mai întâi, „starea nesatisfăcătoare a sănătății” se demonstrează prin faptul că „ZZZZZZ” nu a fost înlăturată în cadrul intervenției din 27 decembrie 2010. În al doilea rând, „asistența medicală necorespunzătoare” se atestă prin rapoartele de expertiză analizată în speță. În ambele concluzii medico – legale, experții au conchis că operațiune de înlăturare a „tumorii osoase” a fost inefficientă. Mai mult decât atât, instanțele de judecată au acceptat ambele rapoarte de expertiză medică – legală, însă, prin raționamentele lor, au neglijat efectul probator al acestora. Drept urmare, este dificil de acceptat interpretarea instanțelor ierarhic inferioare a conținutului art. 36 al Legii ocrotirii sănătății.

În orice caz, Colegiul de control judiciar observă că instanțele de judecată au ignorat niște circumstanțe evidente, care au fost constatate, în egală măsură, de către două instituții de experți distincte. De altfel, YYYYYY și XXXXX au fost îndreptățite să ceară repararea prejudiciului material și moral atât în baza Legii de mai sus, cât și în baza Legii nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005. Pe această cale, instanțele de judecată au considerat că legile respective sunt irelevante pentru speță în vederea soluționării juste a cauzei civile.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit opinează că este evidentă conexiunea cauzală între fapta ilicită și o parte din prejudiciul cerut de recurente.

Fapta ilicită a grupului de medici din cadrul Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” determinată mai sus denotă impactul direct asupra drepturilor individuale ale recurente

XXXXX și atrage după sine răspunderea juridică a celor vinovați. Drept consecință, instanța de judecată notează că recurențele au aflat despre faptul că „ZZZZZZ” nu a fost eliminată integral abia la 6 iunie 2011 la clinica orașenească „S.P. Botkin” din Federația Rusă. De fapt, în mod normal, recurențele trebuiau să fie informate despre această carență medicală după prima intervenție chirurgicală din 27 decembrie 2010 sau după examenele radiografice din 9 februarie 2011 și 22 februarie 2011. Deși, XXXXX a fost la consultație la medicul Dăscăliuc Ion în luna februarie 2011, totuși ea nu au cunoscut nimic despre starea reală a sănătății până în vara anului 2011. În același timp, contrar opiniei medicului Dăscăliuc Ion, instanța de recurs a constatat că operația repetată pentru înlăturarea „tumorii osoase” era strict necesară.

La fel, Colegiul judiciar nu poate accepta afirmația intimatului Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” care se referă la inexistența temeiului de a admite pretențiile materiale ale recurențelor. Astfel, în opinia intimatului, intervenția chirurgicală repetată putea fi executată în Republica Moldova. În același context, instanța de apel a considerat că intimatul nu poate suporta cheltuielile recurenței, cât timp YYYYYY a ales de sine stator clinica medicală din Federația Rusă.

Instanța de recurs este de părere că reacția și comportamentul mamei recurenței de a căuta o metodă medicală alternativă în altă parte sau, după caz, în altă țară a fost una adecvată și motivată. Or, după primele examene radiografice din 9 și 22 februarie 2011, recurențele nu au primit o informație corespunzătoare cu privire la consecințele complete ale operației și la cauzele durerii acute care continuau să persiste. Mai mult, atunci când recurențele au aflat despre diagnoză depistată la 6 iunie 2011 în clinica orașenească „S.P. Botkin” din Federația Rusă, era clar că ele s-au aflat într-o stare de șoc la acel moment și au încercat să găsească cea mai bună metodă pentru protejarea sănătății. Pe baza acestor circumstanțe, Colegiul lărgit nu poate trece cu vedere declarațiile recurențelor potrivit căror ele nu au mai avut încredere în serviciile medicale prestate de către Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”. Opinia lor este susținută pe deplin de evenimentele cronologice și noile informații medicale aflate pe parcurs.

Cu alte cuvinte, instanța de recurs este convinsă că recurențele nu ar fi apelat la servicii medicale din Federația Rusă, de vreme ce intervenția chirurgicală din 27 decembrie 2010 ar fi avut un efect pozitiv.

Prin urmare, Colegiul de control judiciar constată că raționamentele instanțelor ierarhic inferioare și alegațiile intimatului nu au fost subsumate, în mod corect, în limitele art. 1398 din Codul civil și art. 18 din Legea nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005. În mod corespunzător, cheltuielile efectuate de către YYYYYY în perioada anului 2011 se află în legătură directă cu fapta ilicită a Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”. În special, instanța de recurs reține cheltuielile pentru medicamente din 8 iunie 2011 în cuantum de 652, 49 de lei (vol. I, f. d. 8) și pentru medicamentele din 8 octombrie 2011 în sumă de 982 de lei (vol. I, f. d. 20); cheltuielile pentru transportul aerian din 26 iulie 2011 în valoare de 2 293 de lei (1 146,5 de lei x 2 persoane) (vol. I, f. d. 11); cheltuieli pentru consultanța medicului reumatolog din 8 iunie 2011 în cuantum de 515,34 de lei (vol. I, f. d. 15); cheltuielile pentru intervenția chirurgicală din 11 iulie 2011 și plata suplimentară în mărime de 32 417 de lei și respectiv 1 170, 30 de lei (vol. I, f. d. 16),

precum și cheltuielile pentru examenul medical din 11 octombrie 2011 în valoare de 150 de lei (vol. I, f. d. 19).

Cu privire la plată pentru chirie în cuantum de 21 347 de lei, Colegiul lărgit observă că recurentele au putut demonstra necesitatea acesteia doar pentru luna iunie și iulie 2011. Locațiunea apartamentului pentru sfârșitul lunii martie și lunilor aprilie, mai, august, septembrie, octombrie și noiembrie a fost încheiată la dorința recurentelor. Ele nu au reușit să motiveze suficient de convingător această perioadă. În acest sens, luând în considerare că chiria lunară era de circa 2 668,37 de lei, instanța de judecată va admite spre încasare suma de 5336,74 de lei.

În continuare, instanța de recurs constată că recurentele nu au demonstrat, prin afirmații fiabile, legătură de cauzalitate între încălcarea drepturilor individuale ale recurentei XXXXX și cheltuielile suportate de mama ei în anul 2012, inclusiv cheltuielile pentru consultările turistice din 25 iulie 2011 în sumă de 249,24 de lei.

Calculând sumele indicate supra, Colegiul lărgit constată că Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” trebuie să repare recurentelor prejudiciul material cauzat în cuantum total de 43 516,87 de lei.

În ceea ce privește repararea prejudiciului moral, Colegiul lărgit reține că prima instanța a statuat de a obliga Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” la plata a 50 000 de lei în beneficiul recurentei XXXXX. Totodată, instanța de judecată a observat că YYYYYY nu a prezentat probe pertinente privind suportarea de către ea a suferințelor psihice în legătură cu starea de sănătate a fiicei sale. Curtea de Apel Cahul a menținut această opinie juridică. Hotărârile judecătorești au fost guvernate de art. 1422 și 1423 din Codul civil.

Colegiul lărgit învederează că problema stabilirii despăgubirilor morale nu trebuie privită ca o cuantificare economică a unor drepturi și valori nepatrimoniale (cum ar fi demnitatea, onoarea, ori suferința psihică încercată de cel ce le pretinde), ci ca o evaluare complexă a aspectelor în care vătămările produse se exteriorizează, supusă puterii de apreciere a instanțelor de judecată. Deși stabilirea cuantumului sumelor echivalente unui prejudiciu nepatrimonial include o doză de aproximare, instanța trebuie să aibă în vedere o serie de criterii stabilite orientativ de legislator în art. 1423 din Codul civil, cum ar fi: caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Totodată, în opinia Colegiul de control judiciar, instanța de judecată trebuie să stabilească un anumit echilibru între prejudiciul moral suferit și despăgubirile acordate, în măsură să permită celui prejudiciat anumite avantaje care să atenueze suferințele morale, fără a se ajunge însă în situația îmbogățirii fără just teme.

Cu titlu de principiu, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât în jurisprudența sa constantă conform căreia un reclamant nu poate fi obligat să prezinte vreo dovadă a prejudiciului moral pe care l-a suferit (a se vedea, printre multe altele,

Pshenichnyy vs Rusia, 14 februarie 2008, parag. 35, Antipenkov vs Rusia, 15 octombrie 2009, parag. 82, Nedayborshch vs Rusia, 1 iulie 2010, parag. 37).

Pornind de la raționamentele evocate, instanța de recurs consideră că instanțele ierarhic inferioare au interpretat corect art. 1422 din Codul civil în partea ce ține de repararea prejudiciului moral cerut de YYYYYYY. De altfel, instanța de recurs opinează că YYYYYYY nu a convins că fapta ilicită a intimatului Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a atentat la drepturile ei personale nepatrimoniale. Recurenta nu a exemplificat nici un drept de acest gen. Deși, aceasta a precizat că a acționat în calitate de reprezentant legal și rudă apropiată a pacientei, totuși art. 18 din Legea nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005 prevede expres pacientul în calitate de subiect al raportului juridic. În lipsa unor alte motive, instanța de recurs nu poate deroga de la aprecierea juridică dată de către instanțele ierarhic inferioare.

Referitor la repararea prejudiciului moral față de XXXXX, Colegiul de control judiciar observă că instanța de fond și instanța de apel au susținut cu dauna morală în cuantum de 200 000 de lei este una exagerată și nejustificată. Instanța de recurs învederează că recurentele au făcut trimitere numai la suferințele proprii, care se prezumă, fără a furniza jurisprudență națională și internațională în această materie de drept. În orice caz, trebuie de avut în vedere principiul echității și al proporționalității.

Mai mult, Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” a susținut în referință că prejudiciul de 50 000 de lei nu corespunde circumstanțelor cauzei și a solicitat casarea hotărârilor judecătorești pe acest segment. Instanța de recurs constată că pretenția invocată de intimat referitor la anularea hotărârilor judecătorești a fost formulată pentru prima dată la 25 octombrie 2019 (vol. III, f. d. 99). Intimatul nu a explicat motivul pentru care a hotărât să nu depună o cerere de recurs separată, dar să introducă un atare capăt de cerere în referință, inadmisibil din punct de vedere procedural. De altfel, instanța de recurs consideră că el a folosit acest mijloc procedural, cât timp a reușit să avanseze așa o cerere abia peste 3, 5 luni de la momentul recepționării din 3 iulie 2019 a deciziei contestate. În acest caz, regula de 2 luni prevăzută la art. 434 alin. (1) și 433 lit. b) din Codul de procedură civilă marchează limita temporală a controlului de legalitate efectuat de Curtea Supremă de Justiție și indică participanților perioada dincolo de care acest control nu mai poate fi exercitat. Un imperativ esențial, în materie de procedură și de termen, este cel al securității juridice, care asigură egalitatea justițiabililor în fața legii. De altfel, nerespectarea regulii de mai sus atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură în baza art. 113 din Codul de procedură civilă. Prin urmare, instanța de recurs va respinge ca inadmisibilă pretenția intimatului.

Revenind la mărimea prejudiciului moral, Colegiul de control judiciar apreciază punctul de vedere al instanțelor de judecată conform căruia urmările intervenției medicale efectuate în afara zonei de localizare a fragmentului de ZZZZZZ se estimează la o compensație de 50 000 de lei. Totuși, instanța de recurs reține că recurenta a indicat că nu s-a ținut cont de perioada îndelungată a suferinței fizice și morale provocată de operația inefficientă și vârstă minoră a pacientei. Drept urmare, se atestă că instanțele ierarhic inferioare nu au luat în considerare sentimentul de incertitudine a pacientei cu privire la starea de sănătate provocat din lipsa unor informații complete din partea Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”. Astfel, această stare a durat din februarie până în iunie

2011 ceea ce implică cauzarea pacienței un anumit grad de frustrare și disconfort psihologic. De asemenea, supunerea recurenței la o nouă intervenție chirurgicală după eșuarea primei operații cauzează indubitabil noi suferințe fizice și psihice. În plus, instanțele ierarhic inferioare nu au constatat vinovăția intimatului Î.M.S.P. „Institutul Oncologic”. Prin urmare, gradul de vinovăție al autorului prejudiciului moral conduce la ideea că lezarea dreptului la viață privată, implicit drepturile individuale, ale pacienței a fost de natură să afecteze încrederea ei în sistemul medical națională. În orice caz, nicio o sumă de bani nu va complini perioada de viață prin care a trecut XXXXX.

Făcând o evaluare în mod echitabil a acestor factori, Colegiul lărgit consideră că dauna morală în mărime de 100 000 de lei păstrează un raport rezonabil de proporționalitate cu prejudiciul moral suferit.

Drept consecință, instanța de recurs acceptă criticile recurențelor potrivit căror instanțele de judecată inferioare au respins, contrar legii, capătul de cerere cu privire la repararea prejudiciului material și au apreciat greșit mărimea compensației pentru prejudiciul moral suferit de XXXXX. În special, devierile procedurale comise în partea administrării probelor și devierile admise în partea neaplicării Legii nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005 și elementelor prevăzute expres în art. 1398 din Codul civil afectează echitatea procedurii în ansamblul ei. Efectul acestor încălcări de legalitate nu corespunde caracteristicilor atribuite unei hotărâri judecătorești prin prisma art. 239 din Codul de procedură civilă.

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a confirma incidența temeiului indicat la articolul 432 alin. (2) lit. a), c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă și a stabili că erorile judiciare analizate în speță sunt esențiale.

Cu titlu de observație, Colegiul judiciar notează că părțile implicate la judecarea recursului au beneficiat de un proces contradictoriu și au avut posibilitatea reală de a comenta aspecte de drept și de a depune observații în scris, iar evaluarea efectuată de instanța de recurs s-a bazat pe argumente livrate de părți, coroborate pe documentele justificative puse la dispoziție în dosar. În cazul de față, recurențele și intimații au avut mijloace rezonabile și adecvate pentru a-și proteja interesele. Datorită acestor garanții și constatărilor de mai sus, greșelile la aplicarea legii materiale și aprecierea arbitrară a probelor pot fi corectate prin pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii în acord cu articolul 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

Referitor la repartizarea cheltuielilor de judecată după schimbarea soluției date de către prima instanță și instanța de apel, Colegiul lărgit reține că recurențele au solicitat admiterea în totalitate a acțiunii inițiale.

În temeiul art. 90 lit. g) raportat la 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs constată că recurențele au suportat cheltuieli judiciar pentru expertiza medicală națională și pentru expertiză din Federația Rusă în cuantum de 1 317 de lei și, după caz, 32 991, 69 de lei (vol. I, f. d. 180; vol. II, f. d. 340).

În astfel de circumstanțe de fapt și de drept și în absența altor solicitări, Colegiul de control judiciar acordă integral suma cerută în contul compensării cheltuielilor judiciare suportate pe marginea procesului.

În condițiile art. 98 alin. (1) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs subliniază că Î.M.S.P. „Institutul Oncologic” nu a fost scutit de la plata cheltuielilor de judecată. Așadar, se va dispune încasarea la bugetul de stat de la pârât a taxei de stat de a cărei achitare au fost scutite recurențele în cadrul judecării cauzei proporțional părții admise din acțiune în mărime de 1 405,50 de lei (45 516,87 de lei x 3 %; 100 de lei pentru pretenția cu privire la prejudiciul moral).

Având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către YYYYYY și XXXXX, de a casa decizia din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, pronunțând o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către YYYYYY și XXXXX.

Se casează decizia din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către YYYYYY și XXXXX împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Institutul Oncologic”, Dăscăliuc Ion și Bîrlădeanu Laurențiu, intervenient accesoriu Compania Națională de Asigurări în Medicină, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, și se pronunță o hotărâre nouă, după cum urmează:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de către YYYYYY și XXXXX împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Institutul Oncologic”, Dăscăliuc Ion și Bîrlădeanu Laurențiu, intervenient accesoriu Compania Națională de Asigurări în Medicină, cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Se încasează de la Instituția Medico-Sanitară Publică „Institutul Oncologic” în folosul YYYYYY și XXXXX (XXXXXX) prejudiciul material în mărime de 43 516 (patruzeci și trei de mii cinci sute șaisprezece),87 de lei.

Se încasează de la Instituția Medico-Sanitară Publică „Institutul Oncologic” în folosul XXXXX (Caraseni) prejudiciul moral în cuantum de 100 000 (o sută de mii) de lei.

Se încasează de la Instituția Medico-Sanitară Publică „Institutul Oncologic” în folosul YYYYYY și XXXXX (XXXXXX) cheltuielile de efectuare a expertizelor în sumă de 34 308 (treizeci și patru mii trei sute opt), 69 de lei.

Se încasează de la Instituția Medico-Sanitară Publică „Institutul Oncologic” în folosul bugetului de stat cheltuielile aferente judecării cauzei, sub forma taxei de stat, în mărime de 1 405 (o mie patru sute cinci), 50 de lei.

În rest, capetele de cerere formulate de către YYYYYY și XXXXX, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, se resping ca fiind neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,  
Judecător

Judecători

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Victor Burduh

Maria Ghervas